

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 50 K Félévre . . . 220 K
 Negyedévre . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
EGYES PÉLDANY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Talán mégis dereng . . .

Irtó Reitz János

Az elmúlt vasárnap, Debrecen város jövő társadalmi és politikai kialakulását igen közletről érintő és talán döntő jelentőségű esemény történt. A köztudatban vaggongyárnak nevezett, de valójában a MÁV. gépjavitóműhelye munkásai közül közel háromszáz felesküdt a szociális alapokra fektetett keresztyén nemzeti egység zászlajára.

A közelmúltban félelmes vaggongyár, melynek vésszírénája idegeket tépően bugott végig a két évvel ezelőtti nagyhét nyughatatlanságjában, a debreceni vörös uralom fellegvára, melyre a Lefkovitsok, Vágók és Fülöpök mint megdönthetetlen és megingathatlan pozícióra támaszkodva intézték ostromukat a társadalmi rend ellen, óh! nem a munkásság jogos és elismert érdekeik kielégítésére, hanem önző, egyéni törekvéseik biztosítására, ime — felszabadtotta magát a lidércnyomás alul és ma, amikor a tépett országnak minden egyes polgárától áldozatot kér: vagyonának egy részét, tudásának javát, lelkesedésének tüzeit — ime felajánlja a munkás verejtékes, nehéz munkában megedzett izmainak erejét a szerencsétlen nemzetnek, hogy talpra állhasson.

Oh! én értem a lelki vívódásnak azt a szinte leirhatatlan, nehéz gyötrődését és fájdalmas küzdelmét, melyet keresztyül szenvedett a munkás tegnapról máig. Tudom, nehéz munka volt — nehezebb, mint a súlyos pörölyök emelése — eltépní azokat a finom szálakat, melyekkel a munkás lelki világát átszöttek mesteri ravaszsgal az egykori vezérek, széjjel szaggatni azokat az illúziókat és álmokat, amelybe démoni erővel hipnotizálták a tömegeket, a nemzeti életről idegen, sőt azt megölni szándékozó törekvések szolgálatában.

De megtörtént, amiben kezdettől fogva biztunk s amiben fanatikus hittel hittünk. A magyar munkás végre megtalálta önmagát. Hiába volt minden ármány, alattomos intrika, uszító konkolyhíntés, a magyar munkás lelke kezd megnyílni a nemzeti érzés számára.

És most rajtunk a sor. A hozott áldozattal szemben, mert csak az nem mondhatja áldozatnak, aki nem érti, mit jelent egy egész életet át vallott ideológiától eltérni, kötelességünket kell teljesíteni. Meg kell adni az immár magyar munkásnak mindazt, ami az adott nehéz viszonyok között a munkás gazdasági és kulturális érdekeinek kielégítésére joggal igényt tart. Félre minden, a múltból előáncigált olyan kérdések feszegetésével,

mely a közös nagy munkának harmóniáját, a lelki összekapcsolódás megteremtését veszélyezteti.

Lerongyolt, megtépett Maradékor-szágnak gyermekei vagyunk valamennyien, magunk is lerongyoltak, megtépettek. Miért ne érthetnők meg egymást? Miért ne foghatnánk össze, kéz a kézben, vállat a vállhoz, hogy zárt egységben várjuk a nagy pillanatot, amikor megadatik annak a lehetősége, hogy kitörjük ketre-cünk rácsait?

De résen kell állanunk addig is, nehogy a közibénk férközők, lesben állók és árulók éket verjenek közénk és megbontsák azt a kötést, melyre hűséggel teszünk egymásnak fogadalmat. Ha kell, szenvedünk, ha kell nélkülözünk, míg út a feltámadás várt órája, de nem nézhetjük tétlenül addig sem, hogy míg mi rabkoszton tengődünk, addig mások, nyomoruságunk élősdiei, dus lakomák között tobódjanak.

Szociális igazságszótást követelünk mi szenvedők valamennyien, munkás-

testvéreinkkel együtt, és ezt nem az erőszak fegyvereivel fogjuk megszerezni, hanem azzal a nagy egységgel, amely a dolgozó társadalom minden rétegét egybefoglalja és amely tulajdonképpen ma — a magyar nemzet. A keresztyén nemzeti gondolat mindnyájunkat egybeforrasztó ereje, meg kell hogy hozza a szociális igazságszótást is, de meg kell, hogy hozza egykori határainkat is.

Ugy lehet, nagy események előestéjén vagyunk. Talán megint elhivatunk a nagy próbatételre és ha így lesz, bizonynyal utoljára, miénk legyen-e az ország, vagy idegen hordák prédája és idegen fajiság zsákmánya.

Az egykori félelmes vaggongyárból vasárnap nem a vörös tűz vésszírénája süvített végig, hanem a tavaszi szellő enyhe fuvalma, mely a vetésnek kalásza szökkenését igéri, az idegen sallangokat magáról elhányt és öntudatra ébredt magyar fajiság országot visszaszerző erejét és ezzel a szociális igazságok dus termését. Talán mégis dereng . . .

Vági István az ötös tanács előtt

Öt évi börtönre ítélték

Ma délelőtt folyt le a debreceni kir. törvényszék előtt a kommunista bűnperek egyik utolsó tárgyalása és epilógusa. Vági István, a debreceni direktorium egyik tagja, az ékszerészből lett kommunista vezér vette el megérdemelt büntetését.

Féltiz felé nyitotta meg a tárgyalást Nagy Kálmán tanácselnök. Az ötös tanács tagjai David Samu, Benkő Lajos, Sinay József, Bereczky László. A vádhatóság képviselőjében dr Balogh István kir. ügyész ült az ügyészi asztalnál. A védelmet Jakobovics József ügyvéd látta el.

A vádlott, Vági István elegáns sötétkék ruhában, mancsottasan, „kiecipve“ ül a vádlottak padján. Meglehetősen jól néz ki, nem látszik meg rajta, hogy 1919 szeptember 8-ika óta van fogságban. Az egész tárgyalás alatt nyugodtan viselkedik. Előljáró beszédében nagy bőbeszédűséggel, hatalmas szónoki páhosszal védekezik.

Felolvassák a vádiratot. A vádirat több rendbeli izgatással, lázadással, hűtlenségre való felhívással, 17 rendbeli zsarolással, orgazdasággal és személyes szabadság megsértésével vádolja Vágit.

Először az általános kérdésekre hallgatják ki. Harminchat éves, ékszerész, izraelita. 1919. szeptember 6.-a óta a katonai és munkás szakszervezet tagja.

Három reáliskolát végzett.

18 éves korában kiment külföldre Németországba, Franciaországba, s ott ismerkedett meg a szakszervezetekkel, azok lényegével. Itt olvagatta Engels, Lassalle s más szocialisták könyveit, s hallgatta a forradalmárok előadásait. 1910-ben jött haza, s kezdett résztvenni a szakszervezeti mozgalmakban. Választmányi tag volt. A proletárdiktatura alatt a Munkás és Katonatanács elnöke volt, majd a direktorium elnöke lett.

Erre vonatkozólag előadja, hogy ő mindig szocialista volt. A proletárdiktatura kitörésekor őt küldték fel Budapestre információkért. Tárgyalt Garamival, Buchingerrel s a többi zsidóval, akik kérték, hogy vállalja el a direktoriomságot. Ő, hogy ne balféle kanyarodjon a vezetés, vállalta a direktoriumi tagságot.

Bűnösnek persze nem érzi magát. Most hatalmas szónoklatot tart az individualizmusról, az atmoszféra, a környezet átalakító hatásáról, amelyek befolyása alatt mondhatott igaztó beszédeket.

Egyébként meglehetősen haragszik az akkori lapokra, a Debreceni Független (Vörös) Ujság, Népakarat, Debrecen Déli Hírlapra, amelyek elferdítve hozták beszédeit.

Az első vádponttra vonatkozólag, hogy 1919. április 6-án a gazdák gyűlésén a város-háza udvarán igaztó beszédet tartott, amelyben a rombolásról szólott s azt mondta, hogy százával kell falhoz állítani és föbe lőni a gazdákat s ez alkalommal Dr Kertész István ügyvédet le is tartóztatta, kijelenti, hogy a lapok tudósításai nem felelnek meg a tényeknek. Azt a kommunista sajtóbiztos, Szántó-Schvare Dezső, s a kommunista újságírók, mint Pór, Gáspár-Gottlieb. Endre a maguk szája ize szerint átalakították.

Arra a gyűlésre úgy került, hogy valaki bejött hozzá a direktoriumi helyiségbe s jelentette, hogy a gyűlésen verekedésre fog kerülni a dolog, mire valaki a vörös örséget ajánlotta. — Ő azonban a szavaival akarta helyreállítani a rendet. Azt beismeri, hogy azt mondotta:

— Elvtársak, így szólitalak benneteket, mert nem ismerem urat stb. . . . de Kertészt nem akarta letartóztatni . . .

Április 12-én a Munkástanácsban tartott igaztó beszédet, április 17-én az Iparkamara

helyiségében tartott előadást a tulajdonjogról melyen a polgári osztály és a magántulajdon ellen izgatott mint amely megvásárol magának jólétet, egészséget, stb. Rombolni kell, hogy azután építhessünk.

Erre vonatkozólag azt állítja, hogy ő a kapitalizmust nem osztálynak, hanem intézménynek tekintette s azért használt erősebb kitételeket.

A következő vádpont szerint izgató beszédet tartott a harcra induló vörös katonákhoz, s ezzel összefügg a hüflenségre való felhívás vádja is, mert ugyanakkor olyan kijelentéseket tett, hogy „segít majd az orosz szovjet”. „azokkal vállvetve küzdünk.” Vági ezt határozottan tagadja.

Március 27-én, amikor a budapesti utjának eredményeiről beszámolt, szintén izgatott a polgári osztály s a tulajdonjog ellen.

Elmondta, hogy Pesten Vágó Béla s a többi zsidó mily lázas munkát folytat a proletárdiktatura megalapozása érdekében s ennek szeretné megnyerni a debreceni munkásságot A polgárság elleni gyűlöletre hívja fel a jelenlevőket.

Vági szerint a lapokban megjelent tudósítás szintén „betétek”-et tartalmaz.

Lázadással azért vádolja a kir. ügyészség, mert ő is aláírta azt a rendeletet, amely a vörös hadseregbe való sorozást rendeli el.

Vági ezt tagadja, mert akkor itthon sem volt, mikor ez megjelent.

Hatóság elleni erőszak büntetést és 17

rendbeli zsarolást úgy követte el, hogy a városi számvevőséget számfejtésre utasította, az orgazdaságot pedig azzal, hogy egy alkalommal 6800 korona fizetést, a meneküléskor pedig 47,108 és 100 ezer koronát, Budapesten pedig 2000 koronát vett fel.

Vági ezt beismeri, de kijelenti, hogy a 100 ezer koronát visszaadta.

Az utolsó vádpont szerint azzal van vádolva, hogy március 27-én rendeletet adott ki az üzletek részleges bezárására vonatkozólag.

Vági ezt tagadja és a vádat Hajdu Dezsőre hárítja.

Ezután megkezdtek a tanuvallomásokat.

Majd Vági védője a bizonyítás kiegészítését kéri, amellyel vádlott előéletét akarja megvilágítani. A bíróság ennek azonban nem ad helyet.

Balogh István ügyész mondja el ezután vádbeszédét, majd a vád megválaszolására utalja maga Vági mond megfogott hangon beszédet s felmentést kéri.

A bíróság rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet. A bíróság 6 rendbeli izgatás, zsarolás, orgazdaság és személyes szabadság megsértésében mondta ki *bűnösnek Vágit s ezért 5 évi börtönrre s 3 évi hivatalvesztésre ítélte. A büntetésből 1 évet és 4 hónapot kitöltöttnek vettek. A többi vádpont alul felmentette a bíróság.*

Enyhítő körülménynek vette a bíróság büntetlen előéletét, beismerését, súlyosbítóknak a bűnhalmazt s hogy *Vági is hozzájárult a magyar nemzet romlásba döntéséhez.*

Debrecen a két hajléktalan egyetemért

Társadalmi akcióra van szükség — Levél a főszerkesztőhöz

Ismertettük olvasóinkkal azt az önzetlen, tisztán nemzeti és tudományos indítékok alapján megkezdett széleskörű akciót, melyet a debreceni Kir. Magy. Tudomány Egyetem tanácsa indított a két hajléktalanná vált egyetemnek Debrecenben való ideiglenes elhelyezése érdekében. Rámutattunk arra, hogy nem helyi, hanem kulturális értékek tömörítéséről van szó, arról, hogy merőben gazdasági szempontok figyelembevételével mellett is megemléhető legyen a köznek, az épülő keresztyén Magyarországnak a két száműzött Alma Mater bőséges tudomány-forrása. Közöltük a legilletékesebb tényezőnek, a debreceni Egyetem Rector Magnificusának, Pokoly József dr.-nak erre vonatkozó véleményét is, melyből megállapítottuk, hogy minden felmutatható komoly érv igenis amellett szól, hogy a pozsonyi és kolozsvári egyetemeket, addig is, míg kínese Erdélybe és az öt koronázó városba visszamehetnek, Debrecenben kell elhelyezni.

Ennek a felfogásunknak, s az egyetemes kultúra érdekében való ily irányu felszólalásunknak visszhangjaképpen kaptuk ma az alábbi levelet dr. barabási Kun József egyetemi tanártól:

Debrecen, 1921. jan. 18.

Tisztelt barátom!

Most, midőn e hét folyamán nagyobb küldöttség fogja városunkból Budapesten felkeresni az illetékes politikai tényezőket az ország három vidéki egyetemének Debrecenben való együttműködése érdekében, sietek a nyilvánosság előtt kifejezést adni annak az őszinte elismerésnek, amelyet a Hajdúföld e nagyfontosságú ügyben való lelkes támogatásáért bizonyára mind azok éreznek, akik velem együtt ez annyira kívánatos cél mielőbbi megvalósulását szívükön viselik.

Egészen kétségtelen, hogy a helybeli sajtó egyik organuma sem tette annyira magáévá ezt az ügyet, egyik sem szegődött oly erős határozottsággal szolgálatába, mint épen a Hajdúföld. Ez a lap, első perctől felismerte, hogy ennek a kérésnek a debreceni egyetem tanácsa által kezdeményezett értelemben való megoldása, egyetemes nemzeti, egyetemes helyi és egyetemes tudományos érdek.

Most már csak arra van szükség, hogy a Hajdúföld fejtsen ki továbbra is lelkes propagandát, kövessen el mindent oly irányban, hogy az egész debreceni társadalom érdeklődését

felkeltse a város és a szomszédos vármegyék összes mértékadó tényezőinek erélyes támogatását biztosítsa ezen nagy nemzeti és kulturális cél sikeres megvalósítása érdekében.

Minden tárgyilagos szempont azt parancsolja, hogy a három vidéki egyetem — legalább ideiglenesen — Debrecenben nyerjen elhelyezést. Itt váljék a magyar kultúra, a magyar erkölcs, a magyar hazafiasság életető és serkentő faktorává.

Félre a lagymatag közönnyel, kicsinyes pesszimizmussal! Bizni kell és cselekedni! A sült galamb nem repül senki szájába.

Csak akarnunk kell szilárdan, szívós kitartással és a várt siker nem maradhat el.

Szíves üdvözléssel kész hived

barabási Kun József

kir. kamarás, egyetemi tanár.

(Befejezésül:) Ehhez a levélhez nincs mit hozzátennünk, csak hangsúlyozzuk, hogy Debrecen városának és az egész Tiszántulnak eminens érdekei fűződnek a három vidéki egyetem együttműködéséhez. Egy szívvel, egy lélekkel fogjon hát össze a társadalom minden rétege, hogy ezek az érdekek az ősmagyar közöny folytán háttérbe ne szoruljanak.

Hallerék nem csatlakoznak Andrássyhoz

Andrássy 60—70 tagra számít

Budapest, jan. 18. (N. St. t. j.) Hír szerint Andrássy Gyula pártalakítási kísérletének eddigi eredményeit nyilvánosságra hozza. A pártalakításra vonatkozó tárgyalások kedvező stádiumban vannak. A megegyezés az Andrássy és Szmracsáyi csoport között teljes. Ugyancsak lényeges közeledés történt a Haller István vezetés alatt álló keresztyénszociálistákhoz is, ugyancsak Bleyer Jakab és a nemzeti-ségi képviselőkkel, valamint a pártonkívüliekkel is. Valószínű, hogy a disszidensek jelentékeny része is csatlakozik Andrássy pártjához, amely ezek szerint 60—70 főből állana. Az új párt legközelebb megalakul.

Ezzel szemben az Új Nemzedék arról értesül, hogy Haller István, Ernszt Sándor és Tury Béla az Andrássyval folytatott tanácskozásuk eredményeit a párttal még nem közölték,

A megkövült igazság

Négy kőbeöntött jellegzetesen magyar gondolatot adtak át vasárnap az ország népének. Fájó, gyötrő, mardosó gondolatát a Felvidék, a Bácska, Erdély és Nyugatmagyarország szégyenteljes elvesztésének. Ezt a négy gondolatot mintázta meg és véste bele az élettelen anyagba a magyar fájdalom, hogy az idők fordulásaig némán és kiáltó szava legyen mind a négy, az eltíporthatatlan örök igazságnak. Annak, mely minden békeszerződés, minden rend és konszolidáció mellett is benne él, benne tüzel és lángol a magyar lelkekben, nincs entente, nincs hatalom a világon, mely erőszakkal ki tudná ezt onnan parancsolni. Annak az igazságnak, melyet máttól kezdve ez a világ mind a négy tája felé harsány hangon kiáltó esodálatos négy szobor fog beleoltani az újszülött magyar csecsemő lelkébe, melyet máttól kezdve ez a kőbe vésett négy gondolat fog ébrentartani északon, keleten, délen és nyugaton a béklyóba vert rabmagyar szívében. Mindaddig, míg el nem jő, be nem teljesedik a megdönthetetlen magyar igazság: ezeréves hazánk területi egysége és sérthetlensége...

Nagyrahitott magasztos célből alkotott pompás négy szobor ez. Egy ezeréves nemzet szivedobbanása, egy megdönthetetlen igazság megtestesülése, Maga a megkövült magyar tragédia. Mint a háromszáz vitéz emlékoszlopa a Thermopilei zorosban Spárta sirja fölött. Egy némán is beszédes üzenet az ország négy tája felé. Üzenet a magyar — hegyeknek — völgyeknek, üzenet a magyar folyóknak — rónáknak, üzenet a Felvidéknek, Erdélynek, Bácskának, nyugati végeknek: él magyar, áll Buda még, ne csüggedjenek. Amíg egyetlen igaz szív dobog ez országban, amíg egyetlen reménysugár szunnyad a lelkekben, egy álma, egy vágya, egy gondolata lesz mindig a magyarnak: feltámadni. Feltámadni a gyalázatos, ocsmány lethargiából, feltámadni a gyászából, szögyenyből, gyalázatból és bátran, férfiasan, büszkén lemosni a foltot Szent István ezeréves koronájáról. Ezt hirdeti, ezt harsogja a négy remekbékészült irredentaszobor az ország fővárosában, s ezt érti, ezt érzi ki belőlük minden hazájáért dobogó igaz magyar szív:

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök Igazságban:
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

ami csak amellett bizonyít, hogy a végleges döntésnek még a lehetősége is távol áll. Arról, hogy a keresztyénszociálisták Andrássyhoz csatlakoznak nem lehet szó.

A keresztyénszociálisták egyik vezetője kijelentette, hogy az új pártalakulásnak csak úgy van értelme, ha annak gerincét a keresztyén motívum teszi. Másra mint becsületes keresztyén szociális politikára nem vállalkoznak. A pártnak a többségét a keresztyénszociálistáknak kell alkotni s nem lehet szó a keresztyénszociálista szakszervezetek feladásáról sem.

Budapest, jan. 18. (N. St. t. j.) A keresztyén nemzeti egyesülés pártja kijelentette, hogy a tagjai közé tartozó keresztyénszociálistáknak az Andrássy csoporthoz való csatlakozásáról szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak.

HIREK

A nagy vértanu,

akit szent hitéért halálra keresnek a jézsuiták, a legújabb tanuvallomások szerint már keserves börtönt is szenvedett üldözőitől. Súlyos, nehéz hideg börtönt, mint hajdan a gályarabok, mielőtt a tengerre hurcolták volna őket. Oh, mily boldog lehet az a halandó, kit ily dicső szerepre predestinált a Teremtő!... Csak azt szeretnék tudni azoktól a kitűnő memóriájú szemtanúktól, hogy mikor is volt és hol volt az a börtön? Mert — sajnos — mi akárhogy erőltetjük is képzeletársítási mechanizmusunkat, sehogyan sem tudunk ilyesmire visszaemlékezni... Vagy talán a Barta elvtársnál való kihallgatásra méltóztatnak gondolnunk? Az volt a vértanu börtöne?... De hisz ott csak a burzujokat tették a hívőkre, a szivbeli proletárokat ellenben barátságos kézszorítás és bocsánatkérés mellett bocsájtották szabadon... Legföljebb formáság kedvéért egy autozgrammot kértek tőlük emlékre... Ez volna mégis az a bizonyos börtön?...

— **Hubert főispán helyén marad.** Hiába mozgósította a Baltazár-klíkk az összes zsidó és szabadkőműves lapokat, hiába kürtölték tele az országot, hogy a kormány elejtette Hubert Ottó főispánt, sőt némelyik már utódjául megdöntte elődjét, Szomjas Gusztáv Hajdu vármegye főispánja személyében, miután az öreg „szellemi rokkant“ főispánjelöltséget (az Egyetértés pártantotta ki a szabadkőműves páholy titkos konyhájáról a szikrát!) egyszerűen kinevezték Budapesten is, Debreczenben is. — Hiába volt minden erőlködés, Hubert Ottó főispán marad és maradni fog akkor is, ha esetleg még egyszer bizalmatlanságot szavazna neki ez a klíkk, melynek kisöprését a törvényhatósági bizottság természeténél fogva már Debreczen igaz keresztyén társadalmára. Akárhogy is erőlködnek a Baltazár-klíkk zsidó és a vakolokanalas fenológénjei, Hubert Ottó főispán helyén fog maradni és majd az új törvényhatósági bizottság fogja eldönteni a bizalom kérdését. Vegye ezt végre tudomásul az egész kompanyia.

— **Szórakozott óras mester.** A rendőrség Bauer Péter Diószegi-úti és Farkas László Móric-utcai lakosok feljelentést tettek Sheppel Kálmán Batthányi-utcai óras ellen, aki neki javítás végett átadott órájukat nem adta vissza. A rendőrségben Scheppel azt a vallomást tette, hogy az órák megvannak ugyan, de szórakozottságból kölcsön adta a javítás végett neki átadott órák ellenében valamelyik munkáltatójának. A rendőrség megindította az eljárást.

— **Be kell jelenteni a vasúti mozdonyokat!** A m. kir. minisztérium rendelete értelmében az ország területén üzemből tartott saját használatu (ipari, gazdasági, erdei) vasúti mozdonyok, valamint az üzemből nem lévő és nem közforgalmu vasut tulajdonában álló raktáron levő, beraktározott, tárolt) vasúti mozdonyok tekintet nélkül a nyomtávolságra, a m. kir. vasúti és hajózási főfelügyelőségnek (Budapest, Lánchíd- u. 2. szám) 1920 november hó 17-ig írásban bejelentendők voltak. A városi előjárásról meg felhívja mindazon érdekelteket, akik a bejelentést elmulasztották, hogy kötelezettségüknek legkésőbb január hó 31-ig annyival inkább tegyenek eleget, mert a bejelentés elmulasztása kihágást képez, s 6 hónapig terjedhető elzárással s 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik. — Bejelentésre kötelesek az üzemből levő mozdonyokra nézve a vasut engedményese, az üzemből nem levő mozdonyokra pedig a mozdony tulajdonosa s mindaz, aki azt birtokában, őrzésében tartja. Kiterjed a bejelentési kötelezettség az állami üzemek saját használatu vasutjainak mozdonyaira is.

Bécs politikai válság küszöbén

Bécs, jan. 18. (Nemz. St. tel. jel.) A műszaki szövetség elhatározta, hogy feloldítja az osztrák kormányt, miszerint január 1-ig törzse a drágaságot, mert különben a Technische Union proklamálni fogja az általános sztrájkot s minden árdragítót fel fognak akasztani E határozattal kapcsolatban az a

— **Lesz végre gáz is!** Ugy látszik, jobb napok szellője szálldogál felénk... A városi villamosüzem igazgatósága közli, hogy máttól kezdve a további intézkedésig mindennap délután 1 órától esti 11 óráig lesz villamosáram, főzési célokra pedig reggel 7 és 8 óra, délután 11 és fél 1 óra, este 7 és 8 óra között gázszolgáltatás... Kezdünk emberi életet élni!

— **Felhívás tűzifának vagontelekben való jegyzésére!** Felkérjük mindazokat, kik a Cseh-Szlovákiából érkező tűzifából vagonteleket akarnak venni, ebbeli szándékukat a pénztárnál f. hó 28-ig bejelenteni szíveskedjenek. A bejelentéssel egyidejűleg a fa ára készpénzben letétbe helyezendő. Városi házi-pénztár.

Válaszjegyzékünk Párisban

Budapest, jan. 18. (Nemzeti St. tel. jel.) A magyar kormánynak a legfőbb tanácshoz intézett választát még nem adták át. Az átnyújtás csak akkor történik meg, ha az új francia kormány véglegesen megalakul.

Lázadás a népbiztosok ellen

Páris, jan. 18. (N. St. tel. jel.) Szikratávirat. Kievdn a vöröshadsereg fellázadt a népbiztosok ellen. A népbiztosok Moszkvából hoznak segítő csapatokat.

A nyugati megyék tiltakozása

Budapest, jan. 18. (N. St. t. j.) Moson, Sopron és Vas vármegye küldöttsége kereste fel a miniszterelnököt s törhetetlen kitarasukat és ragaszkodásukat fejezték ki Magyarországra iránt s tiltakoztak az elszakítás ellen. A miniszterelnök magyar és német nyelven mondott válaszában igazságtalanságnak bélyegezte Ausztria eljárását s reményét fejezte ki, hogy ezt Ausztria is belátja s sikerülni fog a békés megegyezés.

Mozgás a demokraták között

Budapest, jan. 18. (Nemzeti St. tel. jel.) Sándor Pál, Barczy István, Márkus Jenő kiléptek a demokráta pártból. Ugron Gábor Vázsonyi Vilmos hazajöveteléig elhalasztotta a kilépést. Bárceiek új liberális demokráta pártot akarnak alakítani. Érintkezésbe fognak lépni a kormányzópart liberálisabb elemeivel is akik Bottlik József köré csoportosulnak. Szó van arról, hogy Baltazár Dezső pártalakítási tervet összefüggésben van Barczyék és Sándor Pál akcióival.

Keresztyén internacionále

Budapest, jan. 18. (Nemz. St. tel. jel.) A keresztyénszocialisták vasárnapi nagygyűlésen határozati javaslatot fogadtak el, amelyet ma nyújtottak át a miniszterelnöknek. A miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a munkabéremelését cirkulus vitiozusnak tartja. A drágaság megszüntetését a valuta megjavulásával lehet elérni, de erre legalább márciusig kell türelemmel várni.

A zsidókérdést a keresztyén internacionális megerősítése révén tartja megoldhatónak. A szociális törvényjavaslatok készítés alatt vannak. A küldöttség ezután a határozati javaslatot a kormányzó kabinetirodájában adta át.

Az ébredők Szmrecsányi ellen

Budapest, jan. 18. (N. St. t. j.) A Virradat arról értesül, hogy az Ébredő Magyarok Egyesülete nem helyesli Szmrecsányi eljárását. Szmrecsányi kísérletet tett arra, hogy az ébredők álláspontját a királykérdésben megváltoztassa és a legitimisták szolgálatába állítsa. A kísérlet sikertelen maradt. Hir szerint Szmrecsányi le fog mondani az Eme elnökségéről.

hir kelt szárnyry, hogy nagy felfordulás lesz Ausztriában. Január 20-án megbuktatják az osztrák kormányt és kihirdetik a tanácsuralmat. Tény az, hogy az idegenek tömegesen hagyják el Bécsét. Az osztrák kormány nyugodtan várja január 20-át. A bécsi rendőrség résen van.

— **Nyomdászok álarcos bálja.** A debreceni nyomdászok könyvtáralapjuk javára nagyszabású álarcos-bált rendeznek e hó 23-án, vasárnap a Bika dísztermében. A mulatság tombolával, konfetti szerpentin, jutalomdíjosztásokkal lesz egybekötve. Kezdeté délután 4 órakor. Belépőjegy vigalmi adóval együtt 26 korona. Már most megváltható a Színházi Figaróban (ref. püspöki palota). Felülfizetéseket elfogad Bartha József, a Hegedűs és Sándor-féle nyomdában. Piac-u. 49. A táncterem fűtve lesz.

— **Kereskedőink amerikai utazása.** A kereskedelmi és iparkamara az érdekeltség tudomására hozza, hogy a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatósága olyan megállapodást kötött az amerikai misszióval, amely szerint üzleti ügyben utazó kereskedőink a m. kir. Kereskedelmi Muzeum ajánlatára e özetes beutazási engedély nélkül utlevélvisumot kaphatnak.

Ennek megszerzéséhez személyes megjelenés mellett szükséges: az utlevél, cégbejegyzés (esetleg iparigazolvány) a cég pontos címe és szakmája, a cég eddigi amerikai összeköttetéseit igazoló üzleti levelek, a cég vagyoni viszonyainak megvizsgálható igazolása, a városok megjelölése, ahova az utazás tervezetik, az utazó jó hírnevét, tisztá multját és azt a körülményt igazoló rendőrhatalósági bizonyítvány, hogy a bolsevizmussal szembeni összeköttetésben nem volt. Amennyiben a cég valamely alkalmazottját óhajja kiküldeni, akkor szükséges az alkalmazotti viszonyainak okmányszerű igazolása és a cég részéről az anyagi garanciák vállalása.

Az ajánlás birtokában lévő cégek az amerikai misszióval csak azt kötelesek meg igazolni, vajjon az utazni szándékozó teljesített-e a háboruban katonai szolgálattal vagy nem és milyen minőségben.

— **Csak 20 tonna szén jött!** Mig a küldöttség Budapesten járt, addig bőven jött szén, alig érkezett azonban vissza Hubert Ottó főispán a küldöttséggel, már az első napon csak 20 tonna szén érkezett 80 helyett. A főispán azonnal táviratilag fordult felvilágosításért a szénkormánybiztossághoz, hogy mi az oka a napi 80 tonna elmaradásának?

— **Hatósági lisztellátás Alsójózsán.** (Levél a Szerkesztőhöz) Tekintetes szerkesztő ur! Alulírott, alázattal kérem, méltóztatnék közérdekből alábbi soraimat b. lapjában közzétenni.

Alsójózsán község lakosságát, melynek 98 százaléka szőlőműveléssel s melikékesen dinnyetenyéztéssel foglalkozik, aug. hónapban olyan jégeső látogatta meg, mely a termésben 100 százalékos kárt okozott. Buza vagy rozs vetése alig volt néhány családnak, s ezeken kivül csak azok láthatták el magokat kenyérmaggal, kik részes aratást végeztek. Sajnos, ilyenek nagyon kevesen voltak. Akiknek sem nem termett, sem arató részt nem kaptak, azok rá voltak utalva a hatósági ellátásra. Ámde milyen volt s milyen az még ma is? Aug. hónapban 4, szeptemberben 3, októberben 3 kg. volt a fejadag. Érdeklődtem az alispáni hivatalban, mi lehet az oka, hogy mikor a fejadag 6 kg. ban van megállapítva, e község lakossai immár harmadik hónapja csak fél fejadagot kapnak.

Megállapítást nyert, hogy az ellátatlanok száma jóval több volt, mint amennyi be lett jelentve. Az alispáni hivatal rendeletére történt egy újabb összeírás, aminek az lett az eredménye, hogy az ellátatlanok száma 200-ról 500-re emelkedett.

Nyugodtan vártuk a novemberi lisztosztást, s a revízió eredménye az lett, hogy novemberben 1 kg. 40 dkg. lett a fejadag. Ujból eljárta az illetékes körökhél a vármegyeházán, s azt a felvilágosítást kaptam, hogy később kaptak meg az újabb összeírás eredményét, s a novemberi liszt még a régebbi 200 személy után lett kiutalva. Ezek után joggal megnyugtathattam az elégedetlen lakosságot, hogy decemberben biztosan megkapják a 6 kg. lisztet fejéknél. S mi történt? December 20—22-ike körül volt a lisztosztás s a fejadag a régi 3 kg. Azóta lisztosztás nem volt. Vajjon mivel táplálkozzék hát ez az 509 szerencsétlen ellátatlan, ha még a mindennapi kenyere sincs meg? Vagy a vármegyeházán senkisé tudja, mi az a koplalás?... Sürgős intézkedést kérünk.

Alsójózsán, 1921 jan. 15.

Sándor Imre
ref. tanító

— A magunk részéről Szomjas főispán ur szives figyelmébe ajánljuk ezt a szomorúan megdöbbentő levelet...

A zsebmetsző cigányok. Az ország majd minden városának, falujának meg van a maga nevezetessége, így Tiszafürednek is. Országszerte híresek a tiszafüredi cigányasszonyok arról, hogy oly ügyességre tettek szert a zsebmetszés terén, miszerint a zsebmetszés mestereinek nevezik őket a hatóságok. A most folyó országos vásáron azonban két tiszafüredi cigányasszony: Lakatos-Csömör Károlyné és Nagy Józsefné nagyon elügyetlenkedtek a zsebmetszést, mert egyik műtűjük alkalmával tettenérték őket és bekísérték őket a rendőrségre. A rendőrség a két cigányt 5 évre kiltította Debrecen területéről, azonkívül átadta őket a királyi ügyészségnek, mely eljárást indított ellenük.

Rendőri hírek. Lopások. Járay Gyuláné Károly Ferenc József-ut 70. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy tőle ismeretlen tettesek két darab pulykát loptak el. Gebei József Ajtó-utca 26. szám alatti lakos konyhájából ismeretlen győneki fehérműjűt ellopták. A rendőrség megindította a nyomozást a tolvajok ellen. — **A megtört bűnös.** Mint már megírtuk, Nagy János különböző lopásokat követett el s jelentkezett a rendőrségen, ahol legutóbbi kihallgatásakor elmondta, hogy lelkiifurdalása készítette a jelentkezésre. Átkísérték a királyi ügyészségre.

Bácskai menekült bírák ma, szerdán este összejövetelt tartanak a Törő-féle vendéglőben. (Csapó-u.)

Az amerikai magyarok pénze. A belügyi kormány körrendeletben hívta fel a törvényhatóságok első tisztviselőit a dollárüzerek visszaéléseinek megakadályozására. A kormány közli, hogy az Amerikából visszavándorló magyarok dollárjait már az európai kikötőkben beváltják az országos központi hitelszövetkezet kirendeltségei napi árfolyam mellett. Mégis megesett, hogy a hazavándorlókat már ott fosztották ki lelketlen valutaüzerek. Itthon is megtörtént számtalan esetben, hogy a visszavándorló magyarokkal, akik házat vagy földet vásároltak, kétszeresen, sőt háromszorosan túlfizettették a vásárolt ingatlan értékét. Ez is fosztogatás. A kormány felhívja a hatóságokat, hogy a dollárüzerek működését kíséreljék óber figyelemmel és ha tudomásukra jut olyan eset, hogy valakit megkárosítottak, haladéktalanul indítsák meg ellene a büntető eljárást.

Visszaélés a Zenede nevével. Néhány „élelmes” zsidó lány hangversenyt akar rendezni az egyik szálló termében néhány vendégszereplővel. Már plakátot is nyomattak, melyen előnyös betűkkel hirdetik, hogy a VÁROSI ZENEDE magasabb évfolyamának növendékei és néhány vendégszereplő hangversenyt rendeznek, stb. Miután nyilvánvaló, hogy a városi zenede nevével akartak reklámot csinálni, a csuf visszaélésről a zenede tanárai jelentést tettek a polgármesternek.

Hajléktalanná lett család. A városi tanács a megtartott rendőrmérnöki szemle alapján közveszélyesnek minősítette a Csonka-u. 11. sz. a. ház egyik részét és elrendelte Bozók Sándor kilakoltatását, egyúttal utasította a városi előljáróságot, hogy gondoskodjék a család elhelyezéséről. Az előljáróság a tanácsi végzés első részét, a kilakoltatást fogatosította és kilakoltatta Bozók Sándort, várandós feleségével és 2 éves gyermekével. Ez még novemberben történt és azóta nincs lakása a családnak, holott az anya közvetlenül a lebetegedés előtt áll, az orvosi vélemény szerint még e hónapban! **Hubert Ottó** főispán, mikor az esetet a szegény asszony tudomására hozta, azonnal intézkedett, hogy a lebetegedés előtt álló asszonynak és gyermekének elhelyezéséről 24 órán belül gondoskodjék az előljáróság.

Értesítés. Felhívjuk azon 13—15 éves gyermekek szüleinek figyelmét, akik az iskolába nem járnak, hogy gyermekeiket folyó hó 19-én, 20-án és 21-én, délután fél 3 óráig 4 óráig a 2. számú állami gazdasági népiskolában (Szent Anna-u. 12. I. emelet) irassák be, annyival inkább, mert ellenkező esetben a törvény teljes szigorával lesznek büntetve. Igazgatóság.

Katonazenekar hangversenye. Csütörtök este 8 órai kezdettel a Bika kávéházban a katonazenekar válogatott műsorral hangversenyt tart. Jövedelem a zenealapra fordítatik.

Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének közleményei. Kedvezményes ellátási jegyet bíró közzolgálati alkalmazottakat értesítjük, hogy a folyó évi január havára kiadott kedvezményes ellátási jegyek a 6300. P. M. számú pénzügyminiszteri rendelet értelmében nálunk lebélyegzendők. Felkérjük a Közzolgálati alkalmazottakat, hogy ellátási jegyeiket, lehetőleg testületenként (vagy akár egyenként) Pénzügyi Palota földszint 12. sz. a. lévő irodánkban a délelőtti órákban folyó évi január 25-éig okvetlenül bélyegeztessék le, mert ellenesetben kiteszik annak magukat, hogy a januári kedvezményes ellátásból esetleg kimaradnak. A vidéki közzolgálati alkalmazottakat értesítjük, hogy az ő kedvezményes ellátásukat a vidéken levő Hangya fiókok bonyolítják le, tehát a lebélyegzésnek ott kell történnie. Amennyiben bármelyik Hangya fiók vidéki tagjaink kedvezményes ellátását nem vállalja, erre vonatkozólag az ottani Hangya vezetőségétől kérjenek nyilatkozatot, mely esetben a további intézkedésekről gondoskodni fogunk. Egyben értesítjük vidéki tagjainkat, hogy nem kedvezményes árut a kiadott Árjegyzékünkben megjelölt áron, testületi kimutatásokra részükre bármikor kiszolgáltatunk.

Olcsón fuvaroz Debrecen sz. kir. város közzisztviselési és fuvarozási vállalata. Kossuth-utca 9. Telefon 481.

Debreceni Vasuti Menetrend megjelent Gárdos könyvesboltja kiadásában ára 5 kor. Kapható könyvkereskedésekben, dohánytözsékben, újságárusítóknál.

Művészet

Beethoven. Olvasóink már értesültek lapunk utján arról, hogy Fűredy F. Gusztáv zene-történeti előadásai során Beethovenről is fog előadást tartani. Mint most közlik velünk, ez a Beethoven-est (születésének 150-dik évfordulójára) január hó 24-én, hétfőn este 7 órakor lesz a zenedében Höchtl Margittal, a kiváló zongoraművészével, aki többek között játszani fogja a világhírű Mondschein-szonátát, az F-dur Andante-t, a G-dur Rondo-t, stb. stb. Az estélynek másik szereplője dr. Tankó Béla egyetemi tanár, aki egy előadással osztozik Fűredyvel a Beethoven iránti hódolatban. Ajánljuk ezt az előadást műértő közönségünk figyelmébe, melynek ilyen művelésben bizonyára a legrikábban van része.

Apró hirdetések.

Kövér és Altmann
szűcsök, Piac 42. Pannónia épület. Bármilyen szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Két
gazdász butorozott szobát keres azonnaira. Ár mellékes. Címét kiadóban leadni kérek.

Vízis
költyök eladók, Teleki-utca 46. sz. a.

Bélyeggyár és vésőintézet
P. ULÓ I.
Batthyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Koros Sándor
létfeltétel: Békéscsaba Piac-u. 69.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

Vaslemez
rudvas és huzalszeg érkezett! Seszt na Lajos vaskereskedésébe. Piac-u. 23. szám.

Lapkihordó-
asszonyok felvételnek lapunk kiadóhivatalában. Piac-utca 59.

Rikkancsok
felvételnek fix fizetéssel és jutalékkal lapunk kiadóhivatalában

Forgács István
művészi
Bádogos-u

Színház

A színházak és mozgószínházak közleményei:

Csütörtökön tisztviselőnap. Színrekerül a *Cifranymoruság* A) bérletben Kardoss Géza fellépésével.

Pénteken, B) bérletben *Cigányszerlem.*

Maciste az óriás atléta ma utoljára az Urániában. Jegyelővétel.

Francia film: Susette egy babaasszony története ma utoljára az Apollóban.

Az uszó börtön amerikai történet. — A Crosker újságírótröszt kiküldött tudósítójának szenzációs kalandjai Singaporem, a tengeren és Amerikában. Ez lesz a holnapi szenzációs műsor az Apollóban. Jegyelővétel.

Porzolt Kálmán Színész című sorstragediáját mutatja be holnap az Uránia. Jegyelővétel.

Román és vegyes lebélyegzésű pénzt legdrágábban vesz **Simon bankiroda**
Debrecen, Kossuth-utca 11
Telefon 903. szám.

Valutaárfolyamok

Budapest, január 17. (Nemz. St. tel. jel.)
A budapesti tőzsdén ma a következő árfolyamokat jegyezték. Irányzat szilárd. Napoleon 18-70—79, dollár 568—71, francia frank 37-25—50, márka 944—38, lira 20-80—21-60, rubel 258—63, lei 750—54, szokol 720, leva 7-10, osztrák korona 0-78, lengyel marka 066—71, dinár 15-60—70.

A zürichi devizapiacson a magyar koronát 1.10-el jegyezték.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legeslegdrágábban vesz **Simon György**
DEBRECEN, Kossuth-u. 11.

Tuskófa

valamint Bükkfa boksa, szén vagonféltekben kapható

Polyanszky Oreszt

tüzifa és szénkereskedőnél
Szoboszlai-ut J.B. Telefon 181.

Köztudomásu!

hogy aranyér, briliánsért és hami fogért a legmagasabb napi árat fizetem

Benedikt Jenő

óras és ékszerész
Verbőczy u. 2. sz. Iparkamara.

Hirdetmény

A Debreceni Gubás Ipartársulat elhatározta feloszlását. Felhívtnak a hitelezők, hogy követelésüket 15 nap alatt alulírt elnökél jelentsek be, későbbi bejelentések figyelembe nem vétetnek.

Debrecen, 1920. január 18.

Salánki Mihály
elnök. Garai-u. 3. szám.

Az import cukor ára.

Értesítjük a közönséget, hogy a külföldről importált és fogyasztási jegy nélkül forgalombahozott kockacukor kgr-kénti ára 168— koronában állapított meg.

Közélemezési ügyosztály.

MAKULATUR

50 kilogramos tételekben eladó a kiadóhivatalban

Tóczós-kertben Nemes-utca 8. sz. kis ház

ELADÓ

950 négyszögöl területű földdel, konyhakertészetnek igen alkalmas

Értekezhetni

a kiadóhivatalban Piac-utca 59.